

К.е.н. Повна С.В.

Чернігівський національний технологічний університет, Україна

Теоретичні засади мотиваційних важелів ресурсного наповнення інвестиційної діяльності

Розвиток економік базується на активному залученні інвестицій, які дають можливість нарощувати обсяги та удосконалювати структуру виробництва. Неухильне зростання в Україні у 2000-2015 рр. ступеню зносу основних засобів становить серйозну перепону для розвитку країни у майбутньому, та було обумовлено відсутністю системної реалізації в Україні інвестиційних проектів. Отже, пошук інвестиційних ресурсів та їх успішне вкладання є суттєвою проблемою, яку необхідно вирішити при оновленні економіки. Реалізувати завдання модернізації економіки можна як за рахунок внутрішніх, так і зовнішніх (міжнародних) інвестицій. При цьому національні інвестиційні ресурси мають три джерела: фізичні особи; підприємства; уряд (рис.1).

Мотиваційні важелі створення заощаджень *населення* описують теорії *заощаджень та добробуту Фішера*, *перманентного прибутку Фрідмана*, *гіпотеза життєвого циклу Моділіані*, що утворюють єдину Перманентно-прибуткову теорію життєвого циклу [1]. *Фішер* стверджував, що споживання домогосподарств є незалежним від тимчасової структури прибутку, і вони будуть розподіляти свій життєвий прибуток між роками так, щоб одержати найбільше задоволення. *Фрідман* додав тезу про те, що бажане споживання має бути сталим і наскільки можливо більшим, що є перманентним прибутком. Заощадження є різницею між щорічним і перманентним прибутком. *Моділіані* припустив, що домогосподарства бажать розподілити своє споживання рівномірно протягом життя, але з тенденцією до підвищення.

Необхідною умовою спонукання людей до заощаджень є безпека. В умовах нестабільності в країні, значної інфляції звичайно зникають бажані відкладати заощадження задля одержання доходу на ринку капіталів. Стабільність потрібна також іншим суб'єктам при реалізації інвестиційних проектів [2].

Мотиваційні важелі ресурсного наповнення інвестиційної діяльності *підприємств* описують *теорії Кейнса та Тобіна*. Кейнс виходив з припущення, що фірми намагаються максимізувати прибуток, і фірма буде інвестувати у нові активи, поки прибуток від нового активу буде більшим, ніж вартість позичених коштів. Тобін припустив, що менеджери максимізують ринкову вартість акціонерного капіталу, а не поточного прибутку.

Рисунок 1 – Мотиваційні важелі (МВ) ресурсного наповнення інвестиційної діяльності

Мотивація інвестиційної діяльності *держави* розглядається у досить протилежних теоріях (від невторчання держави у економічну діяльність у неокласичному напрямі до констатації значної її відповідальності за економічні процеси у кейнсіанській теорії). Однак останнім часом переважає думка стосовно відповідальності держави за активізацію соціально-економічного сталого розвитку, модернізацію економіки, забезпечення збалансованості бюджету, посилення могутності та збільшення активів держави.

Для розгляду мотиваційних важелів ресурсного наповнення *міжнародних інвестицій* необхідно поділяти інвестиції на *прямі та портфельні*.

Мотиваційні засади прямих іноземних інвестицій (ПІІ) розглядаються у наступних теоріях: (1) *теорія монополістичної переваги ПІІ* – стверджує, що інвестуюча фірма володіє монополістичними перевагами (досконалішими знаннями та економією масштабу), що недоступні решті фірм на відкритому ринку, і прямі інвестиції стосуються насамперед теорії організації виробництва; (2) *теорія інтерналізації ПІІ* стверджує, що фірма буде інвестувати, якщо видатки на внутрішні операції менші, ніж на зовнішні, і фірма отримує економію на масштабі у виробництві та використанні права власності на винаходи, обходить урядові ринкові обмеження; (3) *еклектична парадигма ПІІ Данінга* пояснює розташування міжнародного виробництва не тільки як монополістичну перевагу фірми, а також як особливості іноземної країни, яка дає фірмі унікальні можливості; (4) *теорія «захисного інвестування»* визначає ПІІ як спосіб для великих виробників захистити себе від іноземної конкуренції, і основним мотивом для іноземних інвесторів є контроль ринку.

Теорія міжнародних портфельних інвестицій передбачає як причину міжнародного руху капіталу існування різних відсоткових ставок у країнах.

Висновки і пропозиції. Отже, основними мотиваційними важелями ресурсного наповнення інвестиційної діяльності є безпека вкладання та зростання капіталу. У свою чергу, мотиваційні важелі поділяються в залежності від суб'єкта інвестиційної діяльності (фізичні особи, господарюючі суб'єкти, держава, міжнародні інвестори), а також в залежності від виду інвестицій.

Література:

1. Інвестиційний менеджмент: теорія і практика: навчальний посібник / за ред. М.П.Бутка. – Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2009. – 452 с.
2. Повна С.В. Стан використання інвестиційних ресурсів як джерела оновлення економіки України // Вісник Чернігівського державного технологічного університету (економічні науки), 2013.– № 64. – С.246-253.

Бібліографія: Повна С.В. Теоретичні засади мотиваційних важелів ресурсного наповнення інвестиційної діяльності // Materiały XIII Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji “Wschodnie partnerstwo-2017”, 07-15 września 2017 roku, Przemysł. – С.15-17.